

ZAKON

O NACIONALNIM PARKOVIMA

(Objavljen u "Sl. listu RCG", br. 47/91, 17/92, 27/94)

I. OSNOVNE ODREDBE

Clan 1.

Nacionalni parkovi su prostori izuzetnih i višestrukih prirodnih vrijednosti koje imaju ekološku, ekonomsku, naucnu, istorijsku, estetsku, kulturnu, obrazovnu i rekreativnu funkciju.

Clan 2.

Nacionalni parkovi na teritoriji Republike Crne Gore su: Nacionalni park "Biogradska gora", Nacionalni park "Durmitor", Nacionalni park "Lovcen" i Nacionalni park "Skadarsko jezero" (u daljem tekstu: nacionalni parkovi).

Clan 3.

Zaštita, unapređivanje i korišćenje zemljišta, šuma, voda, biljnog i životinjskog svijeta i drugih prirodnih bogatstava, kao i radom stvorenih vrijednosti (u daljem tekstu: dobra nacionalnih parkova), su djelatnosti od posebnog društvenog interesa.

Clan 4.

Zaštita i unapređivanje nacionalnih parkova ostvaruje se narocito:

- obezbjeđivanjem uslova za zaštitu, unapređivanje i racionalno korišćenje dobara nacionalnih parkova;
- stvaranjem povoljnih uslova za održavanje i razvoj biljnih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica;
- ocuvanjem i unapređivanjem posebnih prirodnih vrijednosti;
- ocuvanjem, održavanjem i restauracijom spomenika kulture;
- istraživanjem i korišćenjem nacionalnih parkova za potrebe razvoja nauke, turizma, kulture i rekreacije;
- sprecavanjem radnji koje mogu da naruše osnovna svojstva i osobine nacionalnih parkova.

Clan 5.

Ako se zemljište ili druga nepokretnost koja se nalazi u sastavu nacionalnih parkova, ne može iskorišćavati ili je njeno iskorišćavanje ograničeno, nosilac prava korišćenja odnosno raspolaganja ima pravo na naknadu u visini umanjenja prihoda.

Zemljište ili druga nepokretnost koja se nalazi u sastavu nacionalnih parkova na kojoj postoji pravo svojine može se radi zaštite objekata prirode izuzetne vrijednosti eksproprisati ili to pravo ograničiti ako je to u opštem interesu.

Postojanje opšteg interesa u smislu stava 2. ovog clana utvrđuje Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Clan 6.

Za upravljanje, unapređivanje i korišćenje prirodnih bogatstava i dobara nacionalnih parkova osniva se Javno preduzeće za nacionalne parkove (u daljem tekstu: Javno preduzeće).

Clan 7.

Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše organi uprave nadležni za inspeksijske poslove u oblastima za koje su obrazovani, u skladu sa zakonom.

Clan 8.

Za nacionalne parkove, kao posebno zašticene objekte prirode, primjenjuju se propisi o zaštiti prirode, ukoliko ovim zakonom nije drugacije određeno.

II. GRANICE

Clan 9.

Nacionalni park "Biogradska gora" obuhvata delove teritorije opština: Kolašin, Mojkovac i Ivangrad, u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog clana pocinje sa rijeke Tare kota 832, preko Jarcevih strana izbija na poligon 2032, a odatle na kotu 2005. Granica zatim skrece u pravcu istoka i izbija na greben iznad Šiškog jezera, pa u luku skrece i izbija na Veliku Ostrovicu na kotu 1907, zahvatajuci Veliki Ursulovac izbija na Crnu Glavu - kota 2137. Odatle granica produžava u pravcu zapada izbijajuci na kotu 1898, izlazi na Troglav, zatim produžava na katun Vranjak - kota 1787, skrece na sjevero-zapad na kotu 1890, katun Golu Crvenu gredu, izbija na Donji lumer-kota 1728, i spušta se do Lumerskog potoka. Potom granica produžava do ušca Lumerskog potoka u Taru, skrece u pravcu sjevera i ide lijevom obalom rijeke Tare do pocetne tacke.

Clan 10.

Nacionalni park "Durmitor" obuhvata delove teritorije opština: Žabljak, Mojkovac, Pljevlja, Plužine i Šavnik u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog clana pocinje ispod Javorovackog poligona 1529, odakle se spušta prirodnom granicom do na kolski put Žabljak-Šavnik i tim putem produžava do sela Kovacica odakle skrece u pravcu jugozapada, izbija na kotu 1494, zatim produžava istim pravcem do Ranisave-kota 1750, zahvata Boljske grede i spušta se na kotu 1303 ispod Kliješćina, odatle se penje na poligon 2093 na veliki Buruckovac, odakle skrece u pravcu sjeverozapada, preko Treskavca, spušta se u Nikolin do i produžava do na Šakacki kom-kota 1930. Odatle skrece u pravcu sjevera i izbija na Orajevicu - kota 1839, i preko Gomila, produžava užom kanjonskom dolinom Sušice izbija na Sokolinu - kota 1334, odatle produžava do na Presjeku. Sa Presjeke se spušta na rijeku Taru i izbija u pravcu istoka na granicu između Socijalisticke Republike Bosne i Hercegovine i Republike Crne Gore, penje se na Rudo polje, a odatle u pravcu istoka i jugoistoka produžava desnom stranom kanjonske doline Tare-kotama 1457, 1549, 1861, 1622, 1502, 1438. Granica zatim skrece prema istoku do kote - 1407, zatim u pravcu sjevera ide kanjonskom dolinom rijeke Drage do Crkvina - kota 1080, odatle skrece u luku prema jugu i zahvatajući kanjonsku dolinu rijeke Drage izbija na kotu - 1224, odakle granica skrece na istok zahvatajući Javorovacke stijene i ispod Ravana produžava prema istoku i jugoistoku granicom kanjonske doline Tare i ispod Zaglavka izbija na Igrište - kota 1231, zatim preko kote 1246, spušta se na Tešnjicu - kota 1006, odakle se granica spušta na Selacku rijeku iznad njenog ušća u Taru, odakle ide prirodnom granicom preko kote 1162 na kotu 1120, gdje izbija na Lisac, poligon - 1437, odakle se ispred Vaškova spušta na kotu 1304. Odavde se granica parka penje na kotu - 1697 i preko kote - 1694 ide vododelnicom i spušta na ušće Bistrice u Taru - kota 759. Odatle se granica penje u pravcu jug-jugozapad, zahvata Crna poda i izlazi vododjelnicom do na Krstac - kota 1641, odakle skrece u pravcu sjeverozapad, izbija na mjesto Jasici - kota 1360, skrece u pravcu jugozapada i zahvatajući Zabojsko jezero, vraća se u pravcu sjeveroistoka do naspram kote 1360, nastavlja u pravcu zapada prema Gradini kota 1655, zatim skrece na sjever preko Krcija, ispod Jeline Gore i preko Rudanaca izbija na kotu 1311 i dalje ide kotama 1212 i 256 i preko kote 1274 izbija ispod Razvršja i ispod Trgalja, Crnog vrha i Elava i nastavlja se užom kanjonskom dolinom Tare, izlazi na Tomorski glavicu - kota 1425 odakle skrece u pravcu jugozapada, izbija na Kamenjaku - kota 1554, odakle se penje na Curovac - kota 1625. Granica parka sa Curovca izbija na Kuk - kota 1615, zatim se penje na Mali Štulac - kota 1953, odakle skrece na jugoistok i izbija na Bosacu - kota 1543, zatim skrece na istok do Pitomina - kota 1520 odakle izuzimajući naselje Žabljak, izbija na pocetnu tacku na Javorovacu.

Clan 11.

Nacionalni park "Lovćen" obuhvata delove teritorije opština: Budva i Cetinje u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog clana pocinje od raskrsnice puteva na mjestu Krstac, odakle ide na jugoistok grebenom do puta Krstac-Ivanova korita, zatim istim putem istocno od vrha Janšine - grebenom do kote 1276 i dalje preko kote 1383, 1465, 1451 i 1402 do puta iznad Grabove prodoli, gdje izlazi na pute Dolovi - Velja glava, zatim grebenom Velja glava izlazi na Babinu glavu - kota 1474 grebenom Koložunjskih greda do kote 1427 i kote 1315 (Kolovijeri), grebenom do kote 1278 na Murakovac - kota 1387, grebenom nad Reskavicom do Mainskog vrha - kota 1324, grebenom nad Širokom stranom na kotu 1210, grebenom Majinske gradine iznad Velje strane na kotu 1180 i 1118 (Korita), kote 1174, zatim preko vrha Rome strane - kota 1187 - kote 939 na Ugnjima, preko Brštanovih krša na kotu Goli vrh iznad Osoja do Stanišine glave - kota 1104, sjevernim grebenom Gole strane do okuke puta za Konjsko preko puta za Ivanova korita, Jugoistocnim grebenom na Krst - kota 1177, na kotu 1091 (Kruška), grebenom nad naseljem Gornic do kote 1080 (Klacnik) i kote 1183 (Goliš), preko Stare Lazine na kotu 1151, preko Krivaca nakotu 1187, dalje na kotu 1195, sjevernim grebenom Golog brda na kotu 1273, jugozapadnim grebenom i stazom na prevoj Šavnik i Vrh kape - kota 1302, preko Završja na kotu 1286 (Raduljica), zatim po postojećoj granici Nacionalnog parka "Lovcen" i ivicom šume južno od NJegoša - Petrova ljut - kota 985, izlazi na Krstac.

Clan 12.

Nacionalni park "Skadarsko jezero" obuhvata delove teritorije opština: Titograd, Cetinje i Bar u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog clana pocinje na mjestu gdje državna granica Socijalisticke Federativne Republike Jugoslavije-Narodne Republike Albanije presijeca put Ckla-Zoganj i nastavlja grebenom do kote 93. Odatle ide putem iznad Demirovica, penje se na Cacev - kota 384, odakle se spušta na kotu 304 i putem iznad Bljaca izbija na Pod, preko Docina i Besa stiže na Donje Murice. Odatle putem izbija na kotu 209 i preko Dracevice do kote 185. Granica se savija u luku putem preko Krnjica na kotu 230., skrece na zapad preko Krščela i penjuci se izbija nakotu 258. Odatle preko Rajice kolskim putem iznad Virpazara izbija na put Virpazar-Boljevici i ovim putem ide do ispod Zelenike, presijecajuci i Željeznicku prugu preko Crmnickog polja izbija na Bisticu i kolskim putem u pravcu sjevera stiže na magistralni put. Granica zatim preko kote 147 silazi na kolski put prema Orahovu i putem Vripazar-Rijeka Crnojevica do novog mosta u Rijeci Crnojevica. Odatle nastavlja putem za Rijecki grad, obuhvatajuci Rijecki grad izbija na kotu 238. Zatim granica iznad Obodske pecine izbija na put Košcele-Zacir, odakle se spušta na krivinu kod Ocevica, pa kolskim putem preko Rijeke Crnojevica i Šindona nastavlja do krivine iznad Base, odakle skrece prema jugu do kote 262, spušta se na kotu 196, a zatim penje iznad Studenca nakotu 225. Granica se zatim spušta na krivinu iznad Karuca i putem Rvaši-Dodoši nastavlja do Kracedola, odakle se penje na Velju bobiju - kota 436, spušta se preko kote 87 na Bobovine i seoskim putem u pravcu Sjevera izbija na kotu 88, odakle se u pravcu jugoistoka penje na Begovu glavicu - kota 214, skrece u pravcu istoka i jugoistoka, izlazi na Velja liješala - kota 126, odakle izbija ispod Ponara i putem preko Beglaka - sijece rijeku Moracu i stiže do željeznicke pruge. Od iznad željeznicke stanice Zeta, spušta se jugoistocno na potok prema Kurilu,

izbija na kotu 8, nastavlja istim pravcem i izbija na raskršnicu puta prema Stankovini, odakle kreće u pravcu sjeveroistoka putem ispod sela Kurila - kota 8, odakle produžava do poligona 8, izlazi na raskršnicu puta prema Plavnici, presijeca Plavnicki potok iznad Gonje Plavnice i putem iznad poligona 8 skreće prema sjeveroistoku, zahvata Majace i izvorište Gostiljske rijeke, i putem ispod Gostilja zahvata Pijavnik, poplavni dio Mrke (iznad poligona 8), zahvatajući Šipnicu i ide putem preko kontrabudanskog polja zahvatajući Dališan iznad kote 6, produžava u pravcu sjeveroistoka ispod Podhuma, a iznad Poligona 7 izbija na put prema Humskom blatu i granicom Humskog blata u pravcu sjevera i izlazi na krivinu kolskog puta zahvatajući izvorište Vitoje, odakle, ovim putem produžava do državne granice sa Narodnom Republikom Albanijom.

Clan 13.

Republički organ uprave nadležan za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa republičkim organom uprave nadležnim za poslove zaštite prirode i Republičkom upravom za geodetske poslove, katastar nepokretnosti i imovinsko-pravne poslove, izvršice obilježavanje granice nacionalnih parkova u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

III. MJERE ZAŠTITE I UNAPREĐIVANJA

Clan 14.

Za područje nacionalnih parkova donose se:

- prostorni plan područja posebne namjene za nacionalne parkove;
- program zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Prostorni plan područja posebne namjene za nacionalne parkove (u daljem tekstu: prostorni plan) donosi Skupština Republike Srne Gore (u daljem tekstu: Skupština) u skladu sa zakonom.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova donosi Javno preduzeće, po prethodno pribavljenom mišljenju Republičkog zavoda za zaštitu prirode.

Clan 15.

Prostorni plan iz člana 14. ovog zakona sadrži narocito:

- ocjenu postojećeg stanja prostornog uređenja;
- položaj i pravce razvoja u odnosu na okruženje;
- granice područja za koje se plan donosi;

- režim korišćenja i uređenja i granice zona prema ovim režimima;
- mjere neposredne zaštite i uređivanja životne sredine; i
- uslove za izgradnju objekata, uređenje, korišćenje i zaštitu prostora.

Prostornim planom može se utvrditi zaštitna zona oko nacionalnih parkova i mjere za organizaciju, uređenje i korišćenje prostora u toj zoni, kojima se obezbjeđuje potpunija zaštita nacionalnih parkova.

Clan 16.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova u skladu sa prostornim planom i analizom stanja i mogućnosti razvoja i korišćenja potencijala i vrijednosti nacionalnih parkova, sadrži ciljeve, zadatke, mjere i aktivnosti za zaštitu i razvoj područja nacionalnih parkova, a naročito:

- očuvanje i unapređivanje prirodnih rijetkosti i dijelova područja nacionalnih parkova stavljenih pod posebni režim zaštite;
- očuvanje i unapređivanje flore i faune;
- očuvanje, zaštitu i racionalno korišćenje poljoprivrednog zemljišta i voda;
- zaštitu, obnovu, njegu i iskorišćavanje šuma;
- očuvanje spomenika kulture;
- naučno-istraživački rad, obrazovanje i kulturu;
- razvoj turizma i rekreaciju;
- izgradnju, rekonstrukciju i uređenje područja nacionalnih parkova; i
- zaštitu i unapređenje nacionalnih parkova od interesa za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu i zaštitu od elementarnih nepogoda.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova sadrži i izvore potrebnih sredstava za njegovo ostvarivanje.

Clan 17.

Na program iz clana 16. ovog zakona saglasnost daje Vlada.

Program iz stava 1. ovog clana donosi se za period od pet godina.

Za izvršenje programa iz stava 1. ovog člana donosi se godišnji program zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Član 18.

Pravna i fizička lica koja vrše djelatnosti ili ostvaruju svoje interese na području nacionalnih parkova, staraju se o zaštiti i razvoju dobara nacionalnih parkova.

Pravna lica dužna su da svojim programima i planovima rada i razvoja i njihovim ostvarivanjem realizuju zadatke i obaveze koji su utvrđeni programima zaštite i razvoja nacionalnih parkova u tim oblastima.

Ako se pravna lica u vršenju djelatnosti, odnosno u ostvarivanju svojih interesa ne pridržavaju uslova i mjera zaštite utvrđenih programima zaštite i razvoja nacionalnih parkova i zakonom, smatraće se da su time oštetila javni interes koji će se štiti u skladu sa zakonom.

Član 19.

Na području nacionalnih parkova u zonama posebnog režima korišćenja i uređenja nije dozvoljeno:

- unositi neautohtone biljne vrste izuzev za potrebe sprečavanja erozije i klizišta, kao i neautohtone divlje životinjske vrste koje slobodno žive;
- sjece drvene i žbunaste vegetacije iznad gornje šumske granice, na većim nagibima zemljišta, na obalama i u zoni priobalja jezera, rijeka i njihovih pritoka, gdje su mrestilišta riba;
- graditi objekte ili izvoditi druge radove na vodotocima i zemljištu, kojima se mijenja kolicina, kvalitet, prostorni i vremenski raspored voda za potrebe snabdijevanja vodom i obezbjeđenja hidroenergije za potrebe područja nacionalnih parkova, kao i na cijelom području nacionalnih parkova radi zaštite od erozije, bujica i poplava;
- graditi nadzemne energetske i druge vodove;
- graditi nuklearne objekte, deponovati radioaktivne i opasne materije i vršiti njihov transport; i
- preduzimati druge radnje kojima se uništavaju, oštećuju ili zagađuju djelovi prirode ili se koriste protivno utvrđenim uslovima, mjerama i režimima zaštite nacionalnih parkova.

Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana na području nacionalnih parkova dozvoljene su radnje koje se odnose na naučna istraživanja, sanitarnu sjecu šume, sanitarni odstrel divljaci, sportski ribolov, pašarenje, prikupljanje sjemena i sl., u skladu sa programom

zaštite i razvoja nacionalnih parkova, kao i gradnja objekata od interesa za Republiku uz prethodnu saglasnost Vlade.

Pored mjera zaštite utvrđenih u stavu 1. ovog clana, prostornim planom, programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova i aktima Javnog preduzeca utvrduju se i drugi uslovi i mjere za zaštitu nacionalnih parkova.

IV. KORIŠĆENJE DOBARA NACIONALNOG PARKA

Clan 20.

Na području nacionalnih parkova mogu se vršiti privredne, kulturne, naučno-istraživačke, turističke, rekreativne, sportske i druge djelatnosti, ako ovim zakonom nije drugacije određeno.

Djelatnostima iz stava 1. ovog clana ne smiju se ugrožavati izvornost i nesmetan prirodni razvoj biljnog i životinjskog svijeta, hidrografske, geomorfološke, geološke, kulturne i pejzažne vrijednosti nacionalnih parkova.

Clan 21.

Pri korišćenju dobara nacionalnih parkova mora se u skladu sa programom iz clana 16. ovog zakona, obezbijediti zaštita voda i njihovih obala, zemljišta i šuma, ribljeg fonda i divljaci, vazduha, pejzažnih i ambijentalnih vrijednosti i radom stvorenih vrijednosti i drugih prirodnih bogatstava.

Clan 22.

Izgradnja objekata i izvođenje drugih radova na području nacionalnih parkova može se vršiti samo ako je u skladu sa prostornim planom i programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Izgradnja objekata i izvođenje drugih radova u nacionalnim parkovima može se vršiti na osnovu odobrenja za gradnje koje donosi nadležni organ uprave, u skladu sa zakonom uz prethodno pribavljeno mišljenje Javnog preduzeca.

Clan 23.

Šume u nacionalnim parkovima su šume sa posebnom namjenom.

Ostvarivanje posebne namjene šuma u nacionalnim parkovima vrši se u skladu sa prostornim planom.

Šume u nacionalnim parkovima nijesu obuhvacene šumskoprivrednim područjima obrazovanim u skladu sa propisima o šumama.

Šumama i šumskim zemljištem u nacionalnim parkovima gazduje Javno preduzeće u skladu sa programom zaštite i razvoja, koje obezbeđuje da se ostvaruju sve funkcije šuma utvrđene zakonom.

Gazdovanje šumama i šumskim zemljištem vrši se u skladu sa propisima o šumama, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Vlasnici šuma i šumskog zemljišta na području nacionalnih parkova dužni su da sprovode mjere zaštite i korišćenja šuma i šumskih zemljišta koje su određene programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Clan 24.

Zemljištem ili drugim nepokretnostima-dobrima nacionalnih parkova u državnoj, odnosno društvenoj svojini, koja se nalaze na području nacionalnih parkova upravlja Javno preduzeće.

Zemljištem ili drugim nepokretnostima u svojini građana u sastavu nacionalnih parkova, upravlja vlasnik.

Clan 25.

Zemljište u nacionalnim parkovima može se dati na privremeno ili trajno korišćenje radi izgradnje turističkih, zdravstvenih, infrastrukturnih i drugih objekata, odnosno postavljanja privremenih objekata, u skladu sa prostornim, odnosno detaljnim urbanističkim planom.

Javno preduzeće posebnim aktom određuje način, uslove i vrijeme davanja na korišćenje dobara nacionalnih parkova.

U skladu sa aktom iz stava 2. ovog člana Javno preduzeće i korisnik dobara zaključuju ugovor.

Korisnik dobara nacionalnih parkova ne može prenijeti pravo korišćenja na drugo pravno ili fizičko lice.

Na akt iz stava 2. ovog člana saglasnost daje Vlada.

Clan 26.

Vlasnik zemljišta ili druge nepokretnosti u sastavu nacionalnih parkova, u pogledu upravljanja, držanja, raspolaganja, korišćenja i ostvarivanja drugih prava ima ista prava, obaveze i odgovornosti kao i vlasnik zemljišta ili druge nepokretnosti van nacionalnih parkova, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Clan 27.

Ako se mjerama zaštite dobara nacionalnih parkova utvrđenih ovim zakonom ograničava pravo iskorišćavanja i raspolaganja zemljištem ili drugim nepokretnostima u sastavu nacionalnih parkova, vlasnik ima pravo na naknadu štete srazmjerno umanjenju prihoda.

Visinu naknade iz stava 1. ovog clana utvrđuju ugovorom Javno preduzeće i vlasnik zemljišta ili druge nepokretnosti.

Ugovorom iz stava 2. ovog clana mora biti određena visina naknade i rok u kojem je Javno preduzeće dužno da izvrši utvrđenu obavezu.

Ako se u roku od 30 dana od dana podnošenja pismenog zahtjeva subjekti iz stava 2. ovog clana ne sporazumiju, visinu naknade određuje nadležni sud.

Postupak pred sudom iz stava 4. ovog clana je hitan.

V. UPRAVLJANJE NACIONALNIM PARKOVIMA

Clan 28.

Javno preduzeće iz clana 6. ovog zakona osniva Skupština.

Clan 29.

Javno preduzeće vrši djelatnost u skladu sa osnivačkim aktom, a naročito:

- preduzima mjere i aktivnosti za ostvarivanje utvrđene politike u upravljanju, korišćenju, zaštiti i razvoju nacionalnih parkova;
- donosi programe zaštite i razvoja nacionalnih parkova i stara se o njihovom ostvarivanju; i
- upravlja i gazduje dobrima nacionalnih parkova.

Clan 30.

Javno preduzeće može, u skladu sa zakonom i statutom, vršiti i druge djelatnosti na području nacionalnih parkova koje doprinose efikasnijem i prikladnijem iskorišćavanju resursa i kapaciteta nacionalnih parkova.

Clan 31.

Javno preduzeće vrši, kao javna ovlašćenja:

- vodenje katastra o stanju ekosistema biljnih i životinjskih vrsta, njihovih zajednica i staništa;
- kontrolu nad sprovođenjem utvrđenih režima korišćenja dobara nacionalnih parkova;
- propisuje unutrašnji red u nacionalnim parkovima;
- i druga javna ovlašćenja utvrđena zakonom.

Clan 32.

Organi Javnog preduzeća su Upravni odbor i direktor.

Clan 33.

Radnici Javnog preduzeća učestvuju u upravljanju i odlučivanju u skladu sa zakonom i statutom Javnog preduzeća.

Clan 34.

Radi sprovođenja programa zaštite i razvoja nacionalnih parkova, Javno preduzeće, posebnim aktom, propisuje unutrašnji red u nacionalnim parkovima i organizuje cuvarsku službu.

Cuvarsku službu vrše cuvari nacionalnih parkova.

Clan 35.

Cuvari nacionalnih parkova vrše dužnost u službenom odijelu (uniformi), imaju službeni znak i legitimaciju.

Cuvari nacionalnih parkova moraju ispunjavati uslove utvrđene propisima o društvenoj samozaštiti.

Službeni znak i legitimaciju iz stava 1. ovog člana propisuje i izdaje Javno preduzeće.

Clan 36.

Cuvari nacionalnih parkova u vršenju svojih poslova, imaju pravo i dužnost da:

- pregledaju ulov i sredstva za lov i ribolov i da utvrde da li je lov, odnosno ribolov obavljen u skladu sa propisima;
- privremeno oduzmu ulov, sredstva kojima je taj ulov pribavljen, kao i druge predmete pribavljene nedozvoljenim radnjama;

- vrše kontrolu i preduzimaju mjere u vezi sa kretanjem i korišćenjem prevoznih sredstva na području nacionalnih parkova;

- na licu mjesta izricu i naplacuju kazne za prekršaje utvrđene ovim zakonom; i

- vrše i druge poslove koje mu poveri Javno preduzeće u skladu sa odlukom o organizovanju Javnog preduzeća, statutom i zakonom.

Čuvari nacionalnih parkova dužni su da licu od kojeg su naplatili novčanu kaznu ili oduzeli sredstva za lov, odnosno ribolov i druge predmete, izdaju odgovarajuću potvrdu.

VI. SREDSTVA ZA ZAŠTITU I RAZVOJ

Član 37.

Sredstva za zaštitu i razvoj nacionalnih parkova obezbjeđuju se:

- iz prihoda koji se ostvare vršenjem djelatnosti Javnog preduzeća;

- od naknade za korišćenje dobara nacionalnih parkova;

- od naknade štete pricinjene dobrima nacionalnih parkova;

- udruživanjem sredstava preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica;

- iz kredita i zajmova;

- od poklona, zavještanja, legata i slično;

- od kazni za prekršaje utvrđene ovim zakonom; i

- iz drugih sredstava.

Izuzetno, za namjene utvrđene programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova u zonama sa posebnim režimom zaštite sredstva se mogu obezbjeđivati i iz Buyeta Republike.

Član 38.

Za iskorišćavanje dobara nacionalnih parkova u društvenoj svojini korisnici su dužni da placaju naknadu Javnom preduzeću.

Korisnici, u smislu stava 1. ovog člana, su pravna i fizička lica koja koriste zemljište i druga prirodna bogatstva, odnosno druge vrijednosti nacionalnih parkova.

Iznos naknade utvrđuje Javno preduzeće pojedinacnim obracunom za svakog korisnika.

O prigovoru korisnika na visinu naknade rješava Upravni odbor Javnog preduzeća.

Sporove u vezi sa plaćanjem naknade rješava redovni sud.

Član 39.

Za korišćenje dobara nacionalnih parkova na području nacionalnih parkova gdje su stvoreni uslovi za odmor i rekreaciju ili su posebno uređeni, odnosno pogodni za pojedine namjene korišćenja, može se uvoditi:

- naknada za boravak (ulaznica);
- naknada za obavljanje djelatnosti, odnosno vršenje usluga u nacionalnim parkovima (turističkih, ugostiteljskih, prodajnih i drugo);
- naknada za parkiranje, logorovanje, kampovanje i slično;
- naknada za korišćenje posebno uređenog terena (sportski tereni, lovište i slično);
- naknada za korišćenje znaka i imena nacionalnih parkova;
- naknada za korišćenje zemljišta za organizovanje priredbi i drugo; i
- druge naknade (za lov i ribolov, za snimanje filmova, krstarenje i slično).

Član 40.

Visinu naknade iz čl. 38. i 39. ovog zakona utvrđuje opštim aktom Javno preduzeće.

Član 41.

Javno preduzeće je dužno da od ukupnog iznosa sredstava obezbijedenih u smislu člana 37. stav 1. al. 1., 2., 3., 6. i 7. ovog zakona, za zaštitu nacionalnih parkova izdvoji najmanje 20%.

Sredstva iz stava 1. ovog člana vode se na posebnom računu Javnog preduzeća.

Član 42.

Programi zaštite i razvoja nacionalnih parkova moraju biti usaglašeni sa raspoloživim sredstvima.

Ako se zbog vanrednih okolnosti ne obezbijede sredstva za izvršenje programa zaštite i razvoja nacionalnih parkova, Javno preduzeće dužno je da, bez odlaganja, o tome obavijesti Skupštinu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana Skupština preuzima odnosno predlaže mjere koje su neophodne za zaštitu nacionalnih parkova.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 43.

Novčanom kaznom od 100.000 do 450.000 dinara kaznice se za privredni prestup preduzece ili drugo pravno lice:

- 1) ako se ne pridržava utvrđenih mjera zaštite nacionalnih parkova (član 18. ovog zakona);
- 2) ako u nacionalnim parkovima preuzima radnje ili gradi objekte suprotno čl. 19. i 22. ovog zakona;
- 3) ako pri korišćenju dobara nacionalnih parkova ne postupa u skladu sa odredbama čl. 20. i 21. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kaznice se i odgovorno lice u preduzecu ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 15.000 do 25.000 dinara.

Član 44.

Novčanom kaznom od 50.000 do 300.000 dinara kaznice se za privredni prestup Javno preduzece:

- 1) ako ne postupi po odredbama člana 31. ovog zakona;
- 2) ako ne organizuje cuvarsku službu (član 34. stav 1. ovog zakona);
- 3) ako ne postupa u skladu sa odredbama člana 41. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kaznice se i odgovorno lice u javnom preduzecu novčanom kaznom od 15.000 do 25.000 dinara.

Član 45.

Novčanom kaznom od jedne polovine do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kaznice se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) postupa suprotno odredbama čl. 20, 21. i člana 22. stav 2. ovog zakona;
- 2) se ne pridržava akata Javnog preduzeca iz člana 25. stav 2. ovog zakona;

- 3) se ne pridržava ugovora iz člana 25. stav 3. ovog zakona;
- 4) sprecava cuvare nacionalnih parkova u vršenju poslova za koje su ovlašćeni (član 36. ovog zakona).

Član 46.

Novčanom kaznom do trostrukog iznosa minimalne zarade u Republici na licu mjesta kaznice se za prekršaj lica koje se u nacionalnim parkovima zatekne da protivno odredbi člana 19. stav 1. alineja 6. ovog zakona:

- 1) parkira vozilo van za to određenog mjesta ili vozi vozilo van dozvoljenog puta;
- 2) baca otpatke van određenog mjesta;
- 3) kreće se izvan dozvoljenih zona ili staza;
- 4) snima u nacionalnim parkovima bez odobrenja;
- 5) oštećuje znake kojima se obilježavaju vrijednosti nacionalnih parkova ili daje obavještenja posjetiocima nacionalnih parkova;
- 6) bere plodove, biljke, lomi drveće, skuplja životinje; i
- 7) napasa stoku gdje je zabranjeno.

Novčanom kaznom do trostrukog iznosa minimalne zarade u Republici na licu mjesta kaznice se za prekršaj lica koje se u nacionalnim parkovima zatekne da protivno odredbama člana 19. stav 1. alineja 6. ovog zakona:

- 1) loži vatru van određenog mjesta;
- 2) unosi opasne uređaje, naprave ili opasne materije kojima se mogu ugroziti vrijednosti nacionalnih parkova ili posjetioci nacionalnih parkova.

Kazne iz st. 1. i 2. ovog člana naplacuju cuvari nacionalnih parkova.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 47.

Skupština, akt o osnivanju Javnog preduzeća u smislu odredaba ovog zakona, donijeće najkasnije u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Javno preduzeće iz stava 1. ovog člana počće sa radom u roku od tri mjeseca od dana donošenja akta o osnivanju.

Javno preduzece preuzece radnike, prava i obaveze i sredstva postojećih samoupravnih interesnih zajednica za nacionalne parkove.

Raspoređivanje radnika iz stava 3. ovog clana izvršice se u skladu sa aktom o organizaciji i sistematizaciji poslova i zadataka Javnog preduzeca.

Clan 48.

Prostorni plan iz clana 14. ovog zakona donijec se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova Javno preduzece donijec u roku od tri mjeseca od dana donošenja prostornog plana iz stava 1. ovog clana.

Clan 49.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe: Zakon o nacionalnim parkovima ("Službeni list SRCG", br. 6/78 i 31/88) i Zakon o Skadarskom jezeru ("Službeni list SRCG", br. 33/83 i 31/88), osim odredaba koje se odnose na zone nacionalnih parkova sa posebnim režimom zaštite prirode, cije važenje prestaje danom donošenja prostornog plana iz clana 48. stav 1. ovog zakona.

Clan 50.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".